

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2021-744
Den 4. maj 2021

Rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) den 20. maj 2021

SAMLENOTAT

1. WTO-reformer og forberedelse af den næste ministerkonference	2
2. Rådskonklusioner om handelspolitisk strategirevision	4
3. EU's handelsrelationer til USA.....	7

1. WTO-reformer og forberedelse af den næste ministerkonference

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

WTO's nye generaldirektør Ngozi Okonjo-Iweala fra Nigeria har kastet sig ud i reformdebatten i WTO og går efter at opnå de første konkrete resultater på ministerkonferencen MC12 i december. EU har på sin side fremlagt et omfattende WTO-reformpapir. Den store ubekendte for begge parter i øjeblikket er, hvorledes USA, der generelt har erklæret sin støtte til samarbejde om WTO-reformer, mere specifikt vil tilrettelægge sin politik på området. Forventningerne til MC12 bør være beherskede. Vigtigst er det at nå forhandlingsresultater vedrørende miljøfjendtlige fiskerisubsidier og WTO's bidrag til en mere retfærdig global adgang til COVID-19 vacciner.

2. Baggrund

WTO står ved en skillevej: Enten gøres der i de kommende år fremskridt med reformer inden for alle sider af organisationens virke, dvs. forhandlinger af nye aftaler, tvistbilæggelse og administration af de eksisterende aftaler, eller også vil den gå i stå og miste yderligere terræn i formuleringen af international handelspolitik. Den nye generaldirektør, nigerianeren Ngozi Okonjo-Iweala, tiltrådte sin stilling i februar, kort efter at Biden-administrationen kom til i USA. Fra begge sider er nødvendigheden af reformer i WTO blevet understreget. I et annekst til sin nye handelspolitiske strategi har EU på sin side fremlagt et omfattende reformforslag, der må ventes at stemme godt overens med flere prioriteter hos WTO-generaldirektøren og USA.

EU's reformforslag sigter på reform inden for alle WTO's funktionsområder. Hvad angår forhandlinger af nye aftaler, foreslås det bl.a. at gøre plurilaterale aftaler, dvs. aftaler blandt et udsnit af WTO's medlemslande, til en integreret del af organisationens regelsæt. Det vil i givet fald styrke de bestræbelser EU og ligesindede p.t. gør sig for at modernisere regelsættet med aftaler om den moderne økonomi, ikke mindst digital handel. Inden for tvistbilæggelsen lægger reformpapiret op til et forlig med USA om reformer af WTO's appelorgan, og i forhold til administration af eksisterende aftaler foreslås bl.a. styrkede krav til gennemsigtighed i og notifikation af nationale tiltag til regulering af international handel. Endelig er der ambitiøse forslag om styrkelse af grøn og fair handel inden for WTO og om revision af WTO's regler om subsidier og stats-ejede virksomheder, så de bedre kan imødegå den kinesiske statskapitalisme.

Det er besluttet, at WTO's næste ministerkonference (MC12) skal afholdes i Genève fra den 30. november-3. december i år. Efter to relativt vellykkede ministerkonferencer i 2013 og 2015 var MC11 i Buenos Aires i december 2017 karakteriseret af stilstand og stor politisk uenighed mellem især Trump-administrationen i USA og udviklingslandene anført af Indien og Sydafrika. I tilgift til den påtrængende reformdagsorden har dette lagt et ekstra pres på generaldirektøren, EU og ligesindede for at opnå konkrete resultater på ministerkonferencen i december.

Der er imidlertid gode grunde til at have beherskede forventninger til MC12. For så vidt angår deciderede reformer som f.eks. genetablering af WTO's appelorgan på et revideret regelgrundlag og revision af WTO's subsidieregler, er det ikke realistisk at opnå resultater allerede i december i år. MC13, forventeligt i 2023, vil være en mere realistisk tidshorizont. I december bør målet dels være at få en god start på reformprocessen, dels at få færdigforhandlet den eneste multilaterale aftale (dvs. aftale for alle WTO's medlemmer) der i øjeblikket er under forhandling, aftalen om

forbud mod miljøfjendtlige fiskerisubsidier. Generaldirektøren stiler også på linje med EU og ligesindede lande efter en foreløbig politisk forståelse på MC12 vedrørende WTO's bidrag til en mere ligelig global adgang til COVID-19 vacciner (kendt som "Dr. Ngozis tredje vej").

3. Formål og indhold

Drøftelsen vil tage udgangspunkt i EU's reformpapir der er fordelt til WTO-sekretariatet og medlemslandene i Genève. Den store ubekendte i diskussionen på rådsmødet vil være, hvorledes USA vil tilrettelægge sit bidrag til MC12-forberedelsen og reformdebatten. Det vil næppe stå klart, førend Biden-administrationen har udnævnt en WTO-ambassadør, formentlig i maj-juni.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Drøftelsen medfører ikke i sig selv behov for ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv konsekvenser for samfundsøkonomien, EU's budget, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til, at EU fortsat skal fremme et stærkt og regelbaseret multilateralt handelssystem samt spille en aktiv og central rolle i reform af WTO.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum. Regeringen støtter den ny generaldirektør, herunder hendes initiativ for lige global adgang til COVID-19 vacciner. Regeringen lægger vægt på et ambitiøst reformspor i WTO med opdatering af de fælles handelsregler, således at disse i højere grad fremmer international handel, der er fri, fair og bæredygtig - sidstnævnte både i en klima-/miljømæssig og social forstand – og baseret på lige globale konkurrencevilkår.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Situationen i WTO har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 9. november 2020.

2. Rådskonklusioner om handelspolitisk strategirevision

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet skal der drøftes og vedtages rådskonklusioner om Kommissionens ny handelspolitiske strategi ”En åben, bæredygtig og determineret handelspolitik” (februar 2021). Der er bred tilslutning i Rådet til strategiens præmis om, at handelspolitikken skal bidrage til EU’s grønne og digitale omstilling og fremme europæiske værdier på globalt plan, men forskellige fortolkninger af begrebet (åben) strategisk autonomi og uenighed bl.a. om balancen mellem åbne markeder og beskyttelse af følsomme sektorer og erhverv.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde i februar 2021 en ny handelspolitisk strategi for EU, ”Trade Policy Review – an Open, Strategic and Assertive Trade Policy”. EU’s handelsministre drøftede strategien på uformel videokonference den 2. marts og ventes på rådsmødet den 20. maj at følge op med drøftelse og godkendelse af rådskonklusioner.

Den ny strategi slår fast, at handelspolitikken skal bidrage til EU’s grønne og digitale omstilling og økonomisk genopretning efter COVID-19. Udgangspunktet er en handelspolitisk tilgang, der af Kommissionen betegnes som ”åben strategisk autonomi”, hvor EU på den ene side forbliver åben for omverdenen og drager nytte af internationalt samarbejde og på den anden side – belært både af de nylige erfaringer fra COVID-19 og de senere års bredere handelspolitiske udfordringer – bestræber sig på at styrke sin modstandsdygtighed og globalt træde mere i karakter bl.a. i forhold til at beskytte sin økonomi imod unfair handelspraksis. I erkendelse af vigtigheden af stærke og forpligtende fælles spilleregler fremhæver strategien WTO-reform som den væsentligste handelspolitiske prioritet for EU, og der præsenteres en række konkrete reformtiltag.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte og godkende rådskonklusioner om EU’s ny handelspolitiske strategi.

I udkastet til konklusioner lægges op til at hilse den ny strategi velkommen og udtrykke støtte til, at handelspolitikken skal bidrage til at skabe jobs og nye muligheder for europæisk erhvervsliv, understøtte den økonomiske genopretning efter COVID-19, fremme EU’s grønne og digitale omstilling, sætte rammerne for en mere bæredygtig og retfærdig globalisering og styrke EU’s mulighed for at forfølge sine interesser og håndhæve sine rettigheder. Kommissionens model for åben strategisk autonomi på det handelspolitiske område anerkendes. Desuden fremhæves EU’s fortsat aktive støtte til et åbent regelbaseret multilateralt handelssystem centreret omkring WTO, herunder til WTO-reform og forberedelse af MC12-ministerkonferencen i december 2021. Ud nævnelser af Dr. Ngozi Okonjo-Iweala som ny WTO-generaldirektør hilses velkommen. Ift. bæredygtighedsdagsorden fremhæves handelspolitikken bidrag til bekæmpelse af klimaforandring og miljømæssig nedslidning, beskyttelse af biodiversitet, styrkelse af arbejdstagerrettigheder og fremme af cirkulær økonomi. Ligeledes understreges vigtigheden af håndhævelse af bæredygtighedsforpligtelserne i EU’s handelsaftaler, idet der henvises til den kommende gennemgang af Kommissionens 15-punktsplan om bæredygtighed i handelspolitikken.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne medfører ikke i sig selv behov for ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for samfundsøkonomien, EU's budget, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring. Repræsentanter for danske erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer blev konsulteret om strategirevisionen ved møde i Forum for fair og bæredygtig handelspolitik den 7. september 2020, hvor en højtstående repræsentant for Kommissionen orienterede om processen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den ny strategi er overordnet set blevet vel modtaget i Rådet, hvilket afspejles i forhandlingerne om rådskonklusioner. Der er blandt medlemsstaterne fuld tilslutning til en fortsat ambitiøs og regelbaseret europæisk handelspolitik med en aktiv rolle for EU ifm. WTO-reform, ligesom der er bred enighed om handelspolitikken centrale bidrag til økonomisk genopretning efter COVID-19 og til EU's grønne og digitale omstilling og til. Samtidig har nogle lande udtrykt en vis bekymring for, at handelspolitikken risikerer at blive "overlæst" med politiske målsætninger, som kan gøre det svært at indgå handelsaftaler. Der er bred opbakning i Rådet til strategiens underliggende tankegang om, at EU skal forblive åben og samtidig styrke sin modstandsdygtighed og beskytte sig mod unfair konkurrence, men forskellige holdninger til balancen mellem de forskellige hensyn. Dette viser sig bl.a. i uenighed om, hvorvidt EU's handelspolitik skal forankres i en målsætning om strategisk autonomi eller, som fremhævet af Kommissionen i den ny strategi, åben strategisk autonomi. På bæredygtighedsområdet er der enighed om at arbejde for et højt ambitionsniveau i EU's handels- og investeringsaftaler baseret på parternes eksisterende multilaterale forpligtelser. Der ses forskellige holdninger til, hvordan respekt for Parisaftalen konkret kan integreres i handelsaftaler.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter rådskonklusioner, der afspejler dens målsætning om en ambitiøs, fair og bæredygtig handelspolitik baseret på åbne markeder, regelbaseret samarbejde og et stærkt multilateralt engagement. . Ift. bæredygtighed prioriteres såvel de grønne dimensioner (klima og miljø) som de sociale (arbejdstagerrettigheder). Der lægges vægt på, at handelspolitikken på linje med andre politikområder bidrager til EU's grønne og digitale omstilling, herunder sikrer at europæiske virksomheder kan drage fordel af internationale digitale regler, og til økonomisk genopretning post-COVID-19. I den forbindelse anses det for væsentligt at forholde sig til de afhængigheder i forsyningskæderne for kritiske kapaciteter, herunder særligt for sundhedsprodukter, som COVID-19 har afdækket. Regeringen støtter en styrket håndhævelsesindsats for at sikre, at eksterne handelspartnere ikke udnytter EU's åbenhed, men lægger samtidig vægt på, at EU ikke må opgive sin traditionelt åbne og samarbejdsorienterede tilgang og lukke sig om sig selv. I den sammenhæng tillægges det handelspolitiske samarbejde med USA særligt stor betydning. Begrebet åben strategisk autonomi som defineret af Kommissionen i den ny handelspolitiske strategi ses at levere en god og velegnet ramme for regeringens prioriteter på det handelspolitiske område.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Processen om strategirevision blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for handelsministrenes uformelle videokonference den 9. november 2020. Udvalget blev orienteret om den ny handelspolitiske strategi ”En åben, bæredygtig og determineret handelspolitik” forud for handelsministrenes uformelle videokonference den 2. marts 2021.

3. EU's handelsrelationer til USA

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en orientering ved Kommissionen fulgt af en drøftelse af EU's fremtidige handelsrelationer til USA og samarbejdsmulighederne med den nye Biden administration.

2. Baggrund

Præsident Bidens tiltrædelse som ny amerikansk præsident har skabt nyt momentum i den transatlantiske dialog om et tættere handelssamarbejde mellem EU og USA.

Den nye amerikanske administration har tilkendegivet politisk vilje til tættere samarbejde og fornyet engagement med alliancepartnere, herunder ikke mindst EU, også på det handelspolitiske område. Biden-administrationens handelspolitiske prioriteter omfatter fair og ordentlige løn- og arbejdsvilkår, integration af klima- og miljøhensyn i handelspolitikken, en fælles tilgang til Kina sammen med allierede, særligt i forhold til tvangsarbejde og unfair handelspraksis, foruden reform af WTO samt, sidst men ikke mindst, økonomisk genopretning efter Covid-19.

De nye amerikanske prioriteter stemmer godt overens med regeringens prioriteter om at fremme en ambitiøs, fair og bæredygtig handelspolitik i EU baseret på åbne markeder med fokus på økonomisk genopretning, grøn og digital omstilling, beskyttelse af arbejdstagerrettigheder, miljø og klima, imødegåelse af protektionisme og unfair handelspraksis samt et stærkt og aktivt engagement i WTO. Overordnet deles regeringens prioriteter i vid udstrækning af de øvrige medlemslande i EU, og sammen med den ændrede amerikanske tilgang til samarbejde og alliancedannelse er der derfor god grund til at forvente et mere konstruktivt transatlantisk forhold i fremtiden.

Bilateralt er der allerede opnået et positivt resultat med aftalen om midlertidig gensidig suspension af kompensationstolden i Airbus/Boeing-tvisterne i fire måneder med virkning fra 11. marts til 11. juli, mens EU og USA søger at opnå enighed om en permanent aftale. Både den amerikanske straffetold på stål og aluminium fra bl.a. EU, som blev indført under Trump i juni 2018, og EU's rebalancerende modforanstaltninger er imidlertid fortsat i kraft. Kommissionen har i februar desuden foreslået den amerikanske administration at suspendere den amerikanske told på stål og aluminiums samt EU's modforanstaltninger i seks måneder, indtil videre dog uden resultat.

Både EU og USA er enige om, at tidspunktet pt. ikke er det rette til at genoptage bilaterale forhandlinger om en bredere handels- og investeringsaftale. Andre handelspolitiske udfordringer trænger sig mere på. Foruden genopretningen af verdenshandelen efter Covid-19 gælder det særligt reform af WTO og håndteringen af Kina. I forbindelse med offentliggørelsen af den nye handelspolitiske strategi i februar har Kommissionen præsenteret sine overvejelser om WTO-reformer, særligt med henblik på at få tvistbilæggelsesfunktionen til at fungere igen og at modernisere WTO's regelsæt, så organisationen kan adressere unfair handelspraksis og dermed kan forblive en relevant ramme for international handel. I marts har Kommissionen (DG Trade) bl.a. foreslået, at EU sammen med USA skulle stå i spidsen for et nyt plurilateralt initiativ i WTO om

at udvikle nye regler om ”konkurrencemæssig neutralitet”, særligt vedr. industrisubsidier, stats-ejede virksomheder og tvungen teknologioverførsel, i forlængelse af det trilaterale arbejde mellem EU, USA og Japan, der blev iværksat under Trump-administrationen.

Kommissionen er løbende i kontakt med den amerikanske administration, herunder den nye handelsrepræsentant (USTR), Katherine Tai, som blev godkendt af Senatet 17. marts. Klare udspil og svar fra amerikansk side på Kommissionens forslag ventes først for alvor, når den amerikanske administration kommer helt på plads i den kommende tid.

3. Formål og indhold

Kommissionen ventes på rådsmødet at give en orientering om det aktuelle handelspolitiske forhold mellem EU og USA og samarbejdsmuligheder med den nye Biden-administration.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant for drøftelsen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant for drøftelsen.

7. Konsekvenser

Drøftelsen ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Aftaler om fjernelse af told på amerikanske og europæiske varer har konsekvenser for dansk eksport og import.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU's medlemslande forventes generelt at støtte Kommissionens tilgang om at udnytte de forbedrede muligheder for dialog og samarbejde til at engagere USA i et tættere transatlantisk handelspolitisk partnerskab. I sagerne om told, herunder Airbus/Boeing-tvisterne, forventes medlemslandene at støtte Kommissionens overordnede tilgang om at søge forhandlede løsninger, undgå eskalering og samtidig håndhæve EU's rettigheder.

10. Regeringens generelle holdning

USA er en helt central alliancepartner for Danmark på det handelspolitiske område. Regeringen støtter, at EU indgår konstruktivt i handelspolitiske forhandlinger med USA om at sikre et stærkt strategisk transatlantisk partnerskab med USA, som samtidig kan bidrage til at fremme en ambitiøs, fair og bæredygtig europæisk handelspolitik baseret på åbne markeder, regelbaseret samarbejde og et stærkt multilateralt engagement.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Problemstillinger vedrørende EU's handelsrelationer til USA har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering, senest den 9. november 2020.